

MERILA IN KRITERIJI ZA OCENJEVANJE IZPITA A IN IZPITA B
Ocenjevanje

Izpitno progo B si pred izvajanjem pred-izpita B ogledata izvedenca Zavoda, jo po potrebi skupaj z vaditeljem popravita in nato potrdita.

1. Nakazovanje ovir in smeri

Pes mora nakazovati vse talne ovire, kot so cevi na tleh, različne predmete, kot so steklenice, količki in večji kamni. Pes se mora ustaviti pred vsako talno oviro, ki za slepo osebo predstavlja tudi najmanjšo nevarnost, in to tako, da se s prednjima nogama ustavi tik pred oviro.

Pes mora brez zaustavljanja hoditi po pokrovi in rešetkah in se jim ne sme brez potrebe izogniti.

Pes mora brez težav hoditi po vseh vrstah talnih podlag.

Pes mora nakazovati vse višinske ovire do višine glave – zapornice, nizke veje, prometne znake za delo na cesti, pisemski nabiralnik, odprta okna, polkna, zabojnike za smeti ... ampak samo kadar je to nujno in bi ogrozilo slepo osebo.

Ko pes po glavni cesti prečka stransko cesto, mora upočasniti hojo in s tem slepo osebo opozoriti na možnost prihoda vozila. Hkrati pa je upočasnjena hoja psa v teh primerih za slepo osebo tudi orientacija, da v vsakem trenutku ve, kje se nahaja.

Če je na semaforju slušni znak za prehod, mora pes slepo osebo pripeljati do droga, na katerem je ta naprava in nakazati na točko, kjer je zvočna naprava.

Slepa oseba mora sama ugotoviti, kdaj in na kateri strani križišča se ustavijo avtomobili oziroma od kod speljejo. Slepa oseba gre prek ceste tedaj, ko gredo tudi drugi ljudje. Če je sama, mora s pomočjo sluha ugotoviti, kdaj je pot čez cesto varna.

Ko gre slepa oseba čez cesto oziroma prečka križišče, mora imeti dvignjeno in stegnjeno desno roko s palico, kar je za vse voznike znak oziroma opozorilo, da slepa oseba prečka cesto.

Če je na cesti gradbišče z zaporami oziroma z zožitvami, mora pes najti optimalen prehod, kar lahko pomeni tudi menjavo strani ceste. V vseh takih primerih mora pes voditi počasneje kot sicer.

Pes praviloma vodi po levi strani ceste, slepa oseba pa hodi po skrajnem levem robu asfalta in mora v vsakem trenutku vedeti, kje je oziroma koliko je oddaljena od roba.

Pes mora na cesti oziroma na pločniku, kjer stojijo avtomobili, hoditi počasneje kot sicer. Sam lahko poišče najboljšo rešitev, tako da se izogne avtomobilu ali pa se pred njim ustavi, da ga nato slepa oseba pravilno napoti, ko to ugotovi s pomočjo bele palice.

Pes mora nakazati prvo stopnico.

Pri hoji navzdol se mora ustaviti na robu stopnice, naprej pa gre lahko šele na povelje. Če je na stopnišču več ravnih delov, mora nakazati vsako prvo stopnico. Ko pride do konca stopnišča, mu tega ni treba nakazati z zaustavljanjem, saj slepa oseba na vodilu čuti, da ni več stopnic.

Pri hoji navzgor mora pes nakazati vsako prvo stopnico. Ko pride do vrha, mu tega ni treba nakazati z zaustavljanjem, gre torej lahko brez zaustavljanja naprej, saj slepa oseba na vodilu čuti, da sta prišla na vrh stopnic.

Pes se mora brez povelja ustaviti tik pred vsakim robom pločnika, naprej gre lahko šele na povelje. Na drugi strani ceste se mora ustaviti tako, da postavi prednji nogi na rob pločnika.

Pokončne ovire nakazuje pes le v primeru, ko ne more mimo njih, sicer mora voditi mimo njih tako, da se slepa oseba v oviro ne bo zaletela. Enako velja za vse hišne vogale, ograje ipd. V teh primerih mora pes slepo osebo voditi dovolj stran, da se ta ovire ne dotakne.

Ko se pes ustavi pred oviro, ki ni prehodna, tudi na povelje slepe osebe ne sme naprej. Enako velja v primeru, ko se pes ustavi pred jarkom, odprtino oziroma pred vsako oviro, kjer bi se slepa oseba lahko poškodovala. Prav tako je dopustna naučena neposlušnost psa, kadar le-ta opazi prihajajoče vozilo, kolo, motor ... čeprav je slepa oseba izrekla povelje "Naprej!".

2. Vaje poslušnosti

Na izpitu A in na izpitu B se ocenjuje tudi vaje poslušnosti, na obeh izpitih je vsebina vaj enaka.

Na izpitu A in na izpitu B mora pes doseči pozitivno oceno, sicer izpita ne opravi uspešno. Pes mora biti vodljiv in ubogljiv, pozoren na vaditelja oziroma na slepo osebo, odzivati se mora na prva povelja slepe osebe ali vaditelja.

Slepa oseba mora na izpitu B s psom opravljati vaje samostojno.

Vaditelj na izpitu A izvaja vaje poslušnosti samostojno ali pa ga pri tem usmerja eden od predstavnikov Zavoda.

Na izpitu B lahko slepa oseba opravlja vaje na povelje vaditelja ali pa samostojno.

Primeren prostor za izvajanje vaj poslušnosti priskrbi vaditelj.

Vaje poslušnosti začneta izvajati slepa oseba ali vaditelj z navezanim psom iz izhodiščnega položaja stoj ob vodnikovi nogi, od koder se gre naravnost naprej 30 korakov, nato se obrne za 180 stopinj in se vrača v ravni liniji v normalni hoji do izhodiščnega položaja. Nato se gre spet iz izhodiščnega položaja naravnost približno 10 korakov in se med hojo naredi najmanj eno spremembo smeri na levo in na desno ter eden obrat za 180 stopinj. Med hojo se enkrat ustavi, pes pa mora tedaj brez povelja obstati ob nogi slepe osebe ali vaditelja.

Napake:

- dodatna poveljevanja,
- vlečenje vstran ali naprej, zaostajanje, slaba pozornost (neodzivanje na povelja),
- "nemarno usedanje",
- zatezanje s povodcem,
- uporaba prisile.

Slepa oseba ali vaditelj gre iz izhodiščnega položaja naravnost naprej 10 korakov in se ustavi. Pes se mora na povelje usesti. Čez nekaj trenutkov slepa oseba ali vaditelj psa odveže s povodca in gre deset korakov naprej, se ustavi, po nekaj sekundah obrne proti psu in ga na znak ocenjevalca pokliče. Pes mora brez oklevanja priteči k slepi osebi ali vaditelju in se dotakniti njegove iztegnjene roke, ki jo ima slepa oseba ali vaditelj "nastavljeno". Slepa oseba ali vaditelj ga naveže, nato mora pes na povelje "Poleg!" v osnovni položaj stoja ob levi oz. desni nogi slepe oseba ali vaditelja. Po vaji gre slepa oseba ali vaditelj s psom na izhodiščni položaj.

Napake:

- oklevajoče usedanje,
- dodatna povelja,
- "nemarno usedanje",
- počasen prihod,
- slaba pozornost,
- zaletavanje v osebo,
- tek mimo osebe.

Slepa oseba ali vaditelj gre z navezanim psom iz izhodiščnega položaja približno 10 korakov in poveljuje s poveljem "Prostor!". Pes se mora brez oklevanja uležati, nato slepa oseba ali vaditelj psa odveže in gre (slepa oseba lahko s pomočjo vaditelja) zunaj vidnega polja psa v skrivališče. Medtem ko pes leži, se ga moti, kar lahko stori tuja oseba ali pa se to stori tako, da gre mimo drug pes. Slepa oseba ali vaditelj ostane v skrivališču približno 20 sekund, nato gre na znak ocenjevalca k psu ter ga naveže.

Napake:

- nemirno ležanje,
- oklevajoče uleganje,
- premikanje,
- pes položaj zapusti.

V okviru vaj poslušnosti se preizkusi tudi prihajanje na klic. To se stori tako, da je pes prosto spuščen, na znak predstavnika Zavoda pa ga slepa oseba ali vaditelj pokliče. Pes mora priti k slepi osebi ali vaditelju na prvo povelje.

Pri prihodu se mora pes s smrčkom dotakniti iztegnjene roke slepe osebe ali vaditelja, ki je iztegnjena navzdol. Nato se mora pes na povelje usesti, slepa oseba ali vaditelj nato psa naveže na povodec.

Napake:

- oklevajoče prihajanje,
- ponavljanje povelj,
- pes se pri prihodu ne dotakne iztegnjene roke slepe oseba ali vaditelja,

- pes se pri osebi ne ustavi,
- pes se v osebo zaleti.

Pes mora na povelje "Poberi!" pobrati iz tal držalo vodila, povodec in belo palico ter ga podati v roke slepe osebe ali vaditeljem.

Napake:

- oklevajoče pobiranje,
- grizljanje v gobcu držečega predmeta,
- pes noče spustiti predmeta,
- ponavljanje povelja.

3. Drugo

Pes mora biti povsem ravnodušen do vseh vidnih in slušnih dražljajev (do mimoidočih, otroških vozičkov, kolesarjev ...). Ne sme se ustrašiti nobenega nenadnega zvoka.

Pes do tujih ljudi ne sme pokazati niti strahu niti napadalnega vedenja, prav tako ne sme biti do njih vsiljiv – najbolje je, da je do njih prijazno ravnodušen. Prav tako mora biti ravnodušen do psov in mačk, enako velja za vedenje do vseh drugih domačih in divjih živali. Zelo pomembno je, da slepa oseba pri srečanjih s tujimi ljudmi in živalmi svojega psa dobro obvladuje in zna njegovo morebitno napačno oziroma neželeno vedenje preusmeriti.

Ko je pes na vodilu, mora iti povsem ravnodušno mimo na tla položene hrane. Hrano se položi na tla tako, da pes tega ne opazi. Prav tako mora biti povsem ravnodušen do vseh ostankov hrane, do embalaže s hrano in do različne nesnage, ki je na tleh.